

Vorig jaar augustus hebben een aantal ontwerpers die in elkaar hun geestverwanten herkennen vanwege hun uitgebreide plantenkennis een nieuw collectief opgericht: De Bloeimeesters. Zowel tuinen als de openbare ruimte willen zij beplanten met een gevarieerder sortiment én beter afgestemd op de lokale omstandigheden. Tuin en Landschap ging in gesprek met de nestor van de groep: Cor van Gelderen.

Nieuw ontwerperscollectief De Bloeimeesters: 'Het draait altijd om de beplanting'

TEKST **Miranda Vrolijk**
FOTO **De Bloeimeesters**

Aangekomen bij Plantentuin Esveld in Boskoop waar klanten met steekwagentjes vol planten het terrein verlaten, gaat het gesprek met eigenaar Cor van Gelderen al gauw over de drukte in de sector en het tekort aan planten. „2021 is een jaar dat we niet snel zullen vergeten”, zegt de kweker, auteur en tuinontwerper. En, sinds vorig jaar zomer mag hij zich ook de nestor van het nieuwe ontwerperscollectief De Bloeimeesters noemen. Een groep van - tot nog toe - tien ontwerpers die de beplanting centraal zetten in hun ontwerpen.

Op de vraag of zij vanwege die focus op planten, ook last hebben van de tekorten bij kwekers, antwoordt Van Gelderen hartgrondig met 'Juist niet!' Met mijn vraag raak ik de kern van waar het bij de De Bloeimeesters om draait: „Er zijn nog duizenden andere planten die je kunt gebruiken dan alleen die 25 doorsnee soorten waarmee zovelen een sjabloonstempeltje in de tuin zetten. Ja, de verkrijgbaarheid van die

planten wordt dit jaar problematisch, maar als je een veel wijdere range van planten kent, dan heb je dat probleem niet. Want als *Acer henryi* niet meer te krijgen is, dan kies ik gewoon voor *Acer cissifolium*.”

De Bloeimeesters bestaat uit een groep ontwerpers die vanwege hun passie voor planten elkaar als geestverwanten herkennen. Door hun krachten te bundelen kunnen ze meer en grotere opdrachten aannemen. „Wij vinden dat het in de tuin altijd om de beplanting draait”, zegt Van Gelderen. „Uiteraard moet een tuin goed zijn vormgegeven, praktisch zijn en moet je dode materialen beheersen. Maar als de beplanting slecht is, dan wordt het nooit wat. In het eindbeeld heeft de beplanting een veel groter effect.”

Want er wordt in de sector niet alleen een beperkt aantal planten toegepast, vinden De Bloeimeesters. Zij zien ook dat er veel en soms rare fouten worden gemaakt, van *Rhododendron* op zeeklei tot schaduwplanten in de zon of co-

De Bloeimeesters (vlnr): Iverna Zaalberg, Cor van Gelderen, Linda van de Lavoie, Martin Twaalfhoven, Marcel Silkens, Jeroen Hamers, Jessie Straathof, Arjan Boekel, Floor Korte en Frank Zoontjes.

‘Er zijn duizenden soorten planten die je kunt gebruiken in de tuin’

niferen die een weids polderuitzicht blokkeren. Bij De Bloeimeesters gaan ze uit van de lokale omstandigheden en zoeken daar (zo veel mogelijk) planten bij die qua wensen en gedrag daaronder zullen gedijen en het dan ook nog met elkaar goed uithouden. „Met duizenden soorten die zich allemaal anders gedragen, is dat heel ingewikkeld, maar wij beheersen dat goed. En we weten er dan ook nog wat spannends van te maken”, stelt Van Gelderen.

Geen omstandigheden té raar

De natuur nemen ze daarbij als voorbeeld. „Overall op de wereld groeit wel iets. Er zijn geen omstandigheden te raar, of er passen planten bij. Dus ook op tien hoog met zeewind.” Op de vraag of De Bloeimeesters alle beplantingsgroepen beheersen, antwoordt Van Gelderen instemmend. „Als collectief uiteraard, want we profiteren van elkaars kennis. Zo weten anderen uit de groep veel meer over bollen, en word ik bijvoorbeeld om advies gevraagd over veenplanten vanwege mijn Boskoopse roots. Zo inspireren en enthousiasmeren we elkaar.”

Altijd dezelfde planten gebruiken is volgens De Bloeimeesters niet alleen saai en voorspelbaar, maar heeft ook meer kwalijke effecten tot gevolg. „Een gebrek aan biodiversiteit. Al die kwalen die elkaar in rap tempo opvolgen, essentaksterkte, eikenprocessierups, de buxusmot, zijn onder meer een gevolg van monotypische beplantingen.” Van Gelderen noemt in dit geval ook het ‘grasfalt’: „Een weiland met alleen maar Engels raaigras is niet interessant voor insecten, evenmin is een tuin volgeplant met één of enkele soorten interessant.”

Uitgestelde afvalstroom

Het collectief ziet met lede ogen aan dat er niet optimaal van de eigenschappen van planten gebruik wordt gemaakt. „Neem het vergroenen van een gebouw, dan worden er eerst een hele hoop plastic potjes tegen een muur gekwakt, daarin komen de plantjes en met meters aan druppelslangen worden die bewaterd. Waarom gebruiken we daarvoor geen klimplanten die zelf prima aan muren kunnen hechten? Dit is geen duurzame vergroening, maar *greenwashing*, je gooit er een groen sausje overheen. Zo'n groene gevel ziet er leuk uit en het is goed voor de bewustwording, maar wat je creëert is een uitgestelde afvalstroom. Je kunt ook zes verschillende soorten wilde wingerd, *Parthenocissus*, gebruiken, die klimmen zelf, en het is bovendien een goed bevoegen plant.”

De opgave voor een duurzamere, meer biodiverse buitenruimte ligt er. Alleen om die daadwerkelijk te vertalen naar een realiteit die werkt, is moeilijker, zien Van Gelderen en consorten. Zowel voor particulieren als gemeenten. Hij geeft het voorbeeld van een klant die onlangs bij Plantentuin Esveld vroeg om de zwarte els, gewone berk en de vuilboom. „Een superleuk initiatief van een gemeente, die bewoners voor elke tegel die ze uit hun tuin verwijderen, een boom cadeau doet. Op de lijst waar de bewoners uit mogen kiezen, stonden echter alleen maar snelgroeiende inheemse bomen. Goed bedoeld, maar niet goed doordacht om mensen op termijn ook hun levensomgeving te laten vergroenen. Want met die snelgroeiende soorten zadel je bewoners op met een probleem. Zij raken teleurgesteld wanneer er een 10 m hoge boom in hun achtertuin staat, daarmee creëer je dus een averechts effect.”

Inheems schiet soms tekort

Niet doen dus, zo'n ruilactie van tegels tegen bomen? „Ja zeker wel, maar had even gevraagd welke bomen je het beste daarvoor kunt gebruiken”, zegt Van Gelderen. Want De Bloeimeesters weten genoeg bomen die daarvoor wel geschikt zijn. En dat hoeven niet alleen maar inheemse soorten te zijn. „Zeker niet in het stedelijk gebied.” Onder bepaalde omstandigheden schiet het inheemse sortiment namelijk tekort vinden de ontwerpers. „Neem weer dat daktuintje aan het IJ volop in de zeewind. Dan kiezen wij liever voor een mix van inheems en niet inheems, als ze maar goed functioneren.”

De ambitie van De Bloeimeesters reikt verder dan alleen de tuin, ook in de openbare ruimte willen zij hun plantenkennis inzetten en vermarkten. Met het kennisplatform KAN (klimaatadaptief bouwen mét de natuur) waarin Neprom, Bouwend Nederland en WoningbouwersNL zijn vertegenwoordigd, lopen de eerste gesprekken. Beplantingsspecialist Sanne Horn, die onder meer de beplanting in de Rijksmuseum-tuin heeft samengesteld, gaat De Bloeimeesters adviseren over het beheren van projecten in de openbare ruimte, en om hun keuze voor beplanting beter te analyseren en te onderbouwen.

Overigens zijn De Bloeimeesters de eersten om te erkennen dat er meer ontwerpers zijn met een uitgebreide plantenkennis. Het collectief staat open voor nieuwe collega's. „Graag, want we krijgen zo veel werk op ons af, dat we best wat versterking kunnen gebruiken.” <